

Pasłęk, dnia 02.07.2026 r.

Pan Andrzej Juniewicz
Radny Rady Miejskiej w Pasłęku

W odpowiedzi na interpelację z dnia 06.05.2026 r. w sprawie podjęcia natychmiastowych działań mających na celu zabezpieczenie sanitarne mieszkańców Pasłęka w związku z trwającym okresem lęgowym kolonii gawronów, informuję, iż zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1580 z późn. zm.) **zwierzęta wolno żyjące stanowią dobro ogólnonarodowe i powinny mieć zapewnione warunki rozwoju i swobodnego bytu.**

Żaden z przepisów obowiązującego prawa nie nakłada na Gminę obowiązku kontrolowania liczebności dzikich ptaków czy też opracowania strategii zarządzania ich populacją. Przepis ustawy z 21.08.1997 r. o ochronie zwierząt - dalej u.o.z., zobowiązuje samorządy gminne do zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom domowym i hodowlanym (gospodarskim), natomiast o żyjących wolno nie wypowiada się w ogóle. Z kolei artykuł 3 ust. 2 pkt 15 ustawy z 13.09.1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – dotyczy wyłącznie usuwania, transportu i unieszkodliwiania zwierząt bezdomnych. Ptaki, z wyłączeniem hodowanych przez człowieka (np. gęsi, kaczki) nie są zwierzętami bezdomnymi. Padłe ptaki, niezależnie od miejsca, w którym zostały znalezione, także te, które padły w związku z chorobą zakaźną zwierząt nie są odpadami, nawet jak są kierowane do spalarni. Zasady ich unieszkodliwiania określa rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) - art. 2 pkt 10 ustawy z 14.12. 2012 r. o odpadach. Zasadą jest, że obowiązek usunięcia zwłok zwierzyny ciąży na właścicielu nieruchomości, na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy z 5.12.2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Gawron (*Corvus frugilegus*) jest gatunkiem synantropijnym, tj. żyjącym w naszym bezpośrednim sąsiedztwie i przystosowanym do bytowania w przekształconym przez człowieka środowisku. W Polsce jest **objęty ochroną ścisłą poza obszarem administracyjnym miast i ochroną częściową w tym obszarze**. To obecnie jeden z najszybciej zmniejszających liczebność gatunków ptaków w kraju, a spadek jego liczebności jest dobrze udokumentowany w wielu naukowych opracowaniach. Najbardziej precyzyjnych danych w tym zakresie dostarczają dane Monitoringu Ptaków Polski, realizowanego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Wskazują one, że **liczebność tego gatunku spadła w ciągu ostatnich 15 lat o 57%**. Tak szybki regres populacji sprawił, że w Czerwonej liście ptaków Polski krajową populację gawrona uznano za narażoną na wyginięcie. W 2021 roku gawron znalazł się w Czerwonej liście gatunków zagrożonych w Europie, także ze statusem VU. Potwierdzeniem złej sytuacji gatunku w Polsce są również opracowania regionalne, także wskazujące na regres gatunku w poszczególnych częściach kraju. Jednym z

istotnych zagrożeń dla tego gatunku jest utrata miejsc lęgowych, m.in. w wyniku niszczenia samych kolonii i/lub usuwania zadrzewień, w których są one zlokalizowane. Dlatego wśród kluczowych działań, mających na celu odtworzenie populacji gawrona i usunięcie go z listy gatunków narażonych, jest ochrona miejsc lęgowych tego gatunku.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, w miastach możliwe jest usuwanie gniazd gawronów z obiektów budowlanych lub terenów zieleni w okresie od 16 października do końca lutego, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne. W praktyce taki zapis oznacza, że w wyżej wymienionym okresie nie jest wymagana żadna zgoda na usunięcie gniazd, a tego typu praktyki są całkowicie poza kontrolą ornitologów. Władze lokalne mogą wystąpić z wnioskami do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska o wydanie zezwolenia na niszczenie siedlisk gawrona będących miejscem rozrodu i/lub odpoczynku, lub na płoszenie ptaków i usuwanie gniazd poza wzmiankowanym okresem. Uzasadnieniem dla takiego działania jest większa jego skuteczność w uniemożliwieniu ptakom gniazdowania w danym miejscu. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie **ewentualna zgoda może być wydana jedynie w wyjątkowych sytuacjach**, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i braku zagrożenia dla zachowania we właściwym stanie dziko występującej populacji oraz przy spełnieniu jednej z dodatkowych, wskazanych w ustawie o ochronie przyrody przesłanek. Zdaniem RDOŚ ograniczenie do minimum tego typu działań jest obecnie jednym z kluczowych rozwiązań wpływających na utrzymanie stanu populacji gawrona. Potwierdzają to także opracowania przyrodnicze i obserwacje specjalistów ornitologów.

Z badań Ogólnopolskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków przeprowadzonych w 2023 roku wynika, że w okresie od 2020 do 2022 roku regionalne dyrekcje ochrony środowiska w całej Polsce wydały 400 decyzji w kwestii odstępstw od ustawowych zakazów, dotyczących gawronów, w szczególności dotyczących płoszenia, usuwania gniazd lub niszczenia siedlisk. Ponadto wnioski dotyczyły transportu bądź przetrzymywania żywych ptaków (3), posiadania martwych ptaków (3) oraz eutanazji z przyczyn weterynaryjnych (1) – **miały więc one charakter marginalny**. W przypadku 3 wniosków nie podano w uzasadnieniu decyzji przyczyny wystąpienia o zezwolenie na odstępstwa od zakazów. Wydano 4 decyzje odmowne w kwestii płoszenia gawronów, 12 decyzji odmownych w kwestii niszczenia/usuwania gniazd, 4 decyzje odmowne w kwestii metody połączonej usuwania gniazd i płoszenia oraz 4 decyzje odmowne w kwestii metody połączonej usuwania gniazd i zniszczenia siedlisk.

Odpowiedzialność za ochronę tego gatunku powoduje, że musimy nauczyć się współegzystować z nim, z jednej strony ograniczając sytuacje konfliktowe, a z drugiej dbając o zachowanie populacji w jak najlepszym stanie. Istnieją mechanizmy umożliwiające pogodzenie interesów człowieka z dobrem gatunku objętego ochroną, z których warto korzystać. Należy jednak pamiętać, że takie działania powinny być poprzedzone szczegółową analizą. Ewentualne prace pielęgnacyjne w miejscach kolonii gawronów powinny być każdorazowo indywidualnie rozpatrywane (nie każda lokalizacja jest rzeczywiście konfliktowa). Należy także poszukiwać rozwiązań alternatywnych, jak chociażby czasowe wyłączenie z ruchu alejek w parku, gdzie obecność gawronów jest szczególnie uciążliwa.

Jednocześnie zapewniam że dołożymy wszelkich starań aby wywiązywać się ze swoich ustawowych obowiązków utrzymania porządku i czystości na terenach komunalnych poprzez wzmożone sprzątanie chodników i placów, w obrębie których gniazdują gawrony. Zgłoszony przez

Pana problem został przekazany Dyrektorowi Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, w którego gestii jest utrzymanie czystości i porządku na terenie miasta. W przypadku wystąpienia tego rodzaju problemów w przyszłości polecamy je zgłaszać bezpośrednio do Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pasłęku.

W kwestii uporządkowania drzewostanu, na którym bytują kolonie gawronów, informuję, że po upływie okresu lęgowego ptaków, tj. po 15.10.2026 r. sprawa zostanie przeanalizowana pod kątem konieczności usunięcia gniazd z najbardziej newralgicznych miejsc w przestrzeni publicznej. Ponadto w ramach posiadanych środków budżetowych podjęte zostaną działania związane z pielęgnacją koron drzew, celem ich prześwietlenia i uniemożliwienia ptakom zakładania kolejnych gniazd.

Z up. Burmistrza
mgr Damian Bereżański
Zastępca Burmistrza Pasłęka

Otrzymują:

1. Adresat,
2. a/a.

Do wiadomości:

1. Pan Jarosław Lango
Dyrektor Zakładu Gospodarki Komunalnej
i Mieszkaniowej w Pasłęku
ul. Westerplatte 10A,
14-400 Pasłęk

